

Co-funded by
the European Union

EUROPA PE O FARFURIE

PARTNER: Quiosq

ȚARA: OLANDA

QUIOSQ
HERITAGE PROJECTS

Cuprins

1. Introducere.....	2
2. Obiective de învățare.....	3
3. Fundament teoretic.....	4
4. Europa pe o farfurie.....	5
4.1 Introducere în subiect.....	5
4.2 Aplicație în educația adulților.....	6
4.3 Studii de caz și exemple.....	6
5. Metode de predare și învățare.....	8
5.1 Abordarea metodologică.....	8
5.2 Activități sugerate.....	9
6. Referințe și materiale de lectură suplimentare.....	10
7. Concluzii.....	11

1. Introducere

Acest modul introduce o metodă practică pentru educatorii de adulți care doresc să utilizeze spațiul ca instrument de învățare. În centrul său se află convingerea că spațiul, fie el fizic, cultural sau senzorial, nu este doar un context pentru învățare, ci un instrument vital în sine. Pornind de la inițiativa UNESCO „Predarea și învățarea cu patrimoniu viu”, modulul se concentrează pe patrimoniul cultural imaterial pentru a promova incluziunea, înțelegerea interculturală și o identitate europeană comună.

Într-o eră a fragmentării, naționalismului și euroscepticismului crescânde, educația adulților joacă un rol esențial în construirea de punți, mai degrabă decât de granițe. Această metodă îi echipează pe educatorii de adulți, facilitatorii și practicienii culturali cu metode creative și participative care evidențiază potențialul de învățare al spațiului. Prin contextualizarea unui spațiu, dintr-un spațiu fizic precum o bucătărie sau un spațiu simbolic precum o provincie sau o țară, se va permite cursanților să își situeze propriile experiențe într-un context european mai larg, recunoscând atât specificitatea locală, cât și conexiunile continentale.

Acest modul încurajează cursanții să valorizeze atât diferența, cât și patrimoniul comun, contestând direct narațiunile care alimentează excluziunea și diviziunea culturală. Prin abordări constructiviste de învățare, metoda oferă activități concrete, modulare, care îi invită pe cursanții adulți să reflecteze asupra identităților lor, să își împărtășească cunoștințele culturale și să se angajeze în schimburi semnificative peste granițe. Acest proces promovează nu doar alfabetizarea culturală, ci și valorile incluziunii, cooperării și cetățeniei globale.

Acest modul reimaginează cultura nu ca un simbol fix al mândriei naționale, ci ca o punte vie, în evoluție. Una care conectează oameni, locuri și generații în întreaga Europă. Procedând astfel, contribuie la o comunitate europeană mai deschisă, mai rezistentă și mai încrezătoare din punct de vedere cultural.

2. Obiective de învățare

Acest modul își propune să încurajeze o mentalitate orientată spre creștere, curiozitate și conectare. Participanții vor aborda conceptul de spațiu ca instrument de învățare. Spațiul nu este definit de un cadru fizic, ci de contextul și locul său în mintea oamenilor. Este un element activ în modelarea modului în care comunitățile trăiesc, creează și transmit cunoștințe. Cursanții vor învăța cum poate fi definit spațiul și cum este conectat la granițe sociale, culturale și fizice mai largi.

Prin reflecție comună și activități experiențiale, cursanții își vor conecta propriile medii senzoriale și culturale cu cele ale altora, dezvoltând empatie și conștientizare interculturală. Fie că este modelat de ritmurile mării, de condițiile vieții montane sau de ciclurile sezoniere ale câmpiilor fertile, locul devine o lentilă prin care cursanții întâlnesc patrimoniul intangibil și își adâncesc sentimentul de apartenență și perspectivă.

Utilizarea microînvățării în acest modul susține o abordare flexibilă și practică a educației adulților, permițând cursanților să interacționeze cu conținut bogat și localizat în moduri accesibile. Fiecare activitate contribuie la o conștientizare mai largă a modului în care cultura trăiește în și prin spațiu. Această metodă invită participanții să vadă învățarea ca pe ceva înrădăcinat în lumea din jurul lor și în contextele comunitare care ne modelează identitățile. Îi încurajează pe cursanți să abordeze spațiul, atât fizic, cât și cultural, ca pe un mediu dinamic și incluziv pentru învățarea pe tot parcursul vieții, conectare și dialog.

3. Fundament teoretic

În cadrul acestei metode, sunt introduse trei constructe teoretice cheie: patrimoniul cultural imaterial, microînvățarea și constructivismul. Împreună, aceste perspective teoretice oferă un cadru multilateral pentru examinarea intersecției dintre cultură și învățare și pot ajuta la înțelegerea modului în care învățarea bazată pe cultură poate promova incluziunea, dialogul și coeziunea europeană. Următoarele secțiuni vor detalia fiecare concept, subliniind relevanța și interconectarea lor în cadrul discursului mai larg despre transmiterea cunoștințelor și proiectarea învățării.

Patrimoniul cultural imaterial:

Patrimoniul cultural imaterial se referă la tradițiile, practicile, expresiile, cunoștințele și abilitățile vii pe care comunitățile, grupurile și indivizii le identifică ca parte a identității lor culturale. Acestea pot include ritualuri, tradiții orale, artele spectacolului, evenimente festive, meșteșuguri și obiecte sau spații culturale asociate. Transmis de-a lungul generațiilor și remodelat continuu de contextele de mediu, sociale și istorice, patrimoniul imaterial joacă un rol vital în promovarea unui sentiment de apartenență, continuitate și diversitate culturală. Acesta reflectă creativitatea și reziliența comunităților și contribuie la menținerea respectului și înțelegerii reciproce.

Microînvățare:

Microînvățarea este definită ca o abordare educațională ce oferă conținut scurt, specific, conceput pentru a fi consumat rapid și integrat direct în fluxul de lucru sau în rutina zilnică a unui cursant. Se concentrează pe un singur concept la un moment dat, folosind adesea elemente multisenzoriale și multimodale (cum ar fi elemente vizuale, audio sau activități interactive) pentru a sprijini retenția și implicarea. Microînvățarea este deosebit de relevantă în mediile cu ritm rapid, unde timpul și atenția sunt limitate, iar metodele tradiționale de instruire s-ar putea să nu se potrivească. Susține învățarea just-in-time, este ușor accesibilă și se aliniază cu preferințele de învățare ale noilor generații care intră pe piața muncii. Modelul este poziționat ca un răspuns adaptativ și eficient la bariere precum constrângerile de timp, resursele limitate și așteptările în schimbare în dezvoltarea profesională.

Constructivism:

Constructivismul este o teorie a învățării și o filozofie educațională care subliniază rolul activ al cursanților în construirea propriei înțelegeri pe baza experiențelor și cunoștințelor anterioare. Această abordare postulează că elevii nu absorb în mod pasiv informații; în schimb, ei construiesc în mod activ noi cunoștințe pe baza înțelegerii existente. Un principiu cheie în cadrul constructivismului este învățarea activă, în care cursanții se implică în activități practice, experiențiale, care le cer să aplice concepte, să rezolve probleme și să reflecteze asupra experiențelor lor, promovând o înțelegere mai profundă. Un alt principiu este interacțiunea socială. Învățarea este o activitate socială, în care cunoștințele sunt co-construite prin interacțiuni cu ceilalți, cum ar fi profesorii, colegii și membrii comunității. Acest proces de colaborare îmbunătățește înțelegerea și permite cursanților să privească conceptele din perspective multiple. În cele din urmă, învățarea contextuală este un aspect cheie. Cunoașterea este construită într-un context, ceea ce înseamnă că învățarea este influențată de mediu, cultură și experiențele cursantului. Acest principiu subliniază importanța relevanței pentru lumea reală în experiențele educaționale.

4. Europa pe o farfurie

4.1 Introducere în subiect

Această metodă invită educatorii adulți să exploreze bogăția patrimoniului cultural imaterial al Europei prin intermediul uneia dintre formele sale cele mai ușor de înțeles și rezonante: tradițiile alimentare. Poziționată într-un cadru pedagogic mai larg, care înțelege spațiul ca instrument de învățare, această resursă încurajează cursanții să interacționeze cu mediile, texturile și peisajele culturale care modelează ceea ce mâncăm, cum îl preparăm și de ce este important.

Aici, spațiul nu este doar un fundal pentru învățare. Este un agent activ. Include solul pe care cresc ingredientele noastre, clima care determină ce este sezonier, piețele și bucătăriile unde sunt transmise tradițiile și ritualurile legate de cunoștințele specifice locului. Prin reconectarea alimentelor la mediile specifice din care acestea provin, fie că este vorba de sate de coastă, ferme montane sau cartiere urbane, îi invităm pe cursanți să vadă cultura ca pe ceva înrădăcinat, întruchipat și viu.

Bazată pe principii de învățare constructiviste, această metodă susține învățarea activă, reflexivă și experiențială. Prin intermediul modulelor de microînvățare, educatorii pot facilita discuții bogate despre modul în care geografiile locale, condițiile de mediu și practicile comunitare influențează culturile alimentare europene. Participanții sunt încurajați să interacționeze cu propriile amintiri și contexte culturale, examinând modul în care spațiul și locul modelează identitatea, gustul și tradiția.

Mâncarea devine un punct de intrare dinamic pentru a înțelege cum terenul, vremea și locația dau naștere unor practici și tradiții regionale distincte. Aceste medii, texturile pământului, ritmurile anotimpurilor, formează o programă adesea invizibilă, care a fost învățată și predată de-a lungul generațiilor.

Rețelele europene de schimb alimentar dezvăluie modul în care migrația, comerțul și interacțiunea transfrontalieră influențează ceea ce considerăm „tradițional”. Prezența condimentelor importate, adaptarea rețetelor și evoluția obiceiurilor alimentare în diferite regiuni arată modul în care cultura este pe de o parte legată de loc, pe de altă parte fluidă.

Prin abordarea dimensiunilor spațiale și de mediu ale patrimoniului culinar, cursanții adulți sunt încurajați să reflecteze asupra relației lor cu pământul, comunitatea și memoria culturală comună. Acest lucru încurajează nu doar o conștientizare culturală mai profundă, ci și empatia și conexiunea dintre diferențe. Într-o eră a fragmentării și polarizării, recunoașterea spațiilor comune prin intermediul tradițiilor alimentare oferă o modalitate de învățare ancorată, senzorială și profund umană.

În cele din urmă, această metodă folosește mâncarea și spațiul ca instrumente puternice pentru a conserva patrimoniul, a promova dialogul și a inspira cursanții să recunoască faptul că culturile noastre nu sunt idei abstracte, ci trăite, locale și stratificate în peisajele pe care le locuim.

4.2 Aplicație în educația adulților

Această metodă poate fi utilizată eficient în educația adulților prin încorporarea unei varietăți de instrumente și tehnici de predare care promovează învățarea activă și personalizată. Folosind *microînvățarea*, aceasta va permite formatorului să descompună conținutul complex în lecții mici, ușor de digerat. Utilizarea metodelor interactive va permite imersiunea culturală, astfel încât cursanții să se implice direct în culturile alimentare.

Experiențele practice reprezintă un aspect important, în care cursanții sunt încurajați să se implice în culturile alimentare din propriile lor medii. De exemplu, găsirea ingredientelor în sălbăticie și gătitul unui fel de mâncare simplu dintr-o anumită regiune europeană și reflectarea asupra procesului și semnificației. Acest lucru le-ar permite să internalizeze importanța spațială și culturală a alimentelor pe care le prepară. *Proiectele de colaborare* îi vor ajuta pe cursanți să își împărtășească experiențele de gătit sau de învățare despre cultura alimentară, încurajând un sentiment de comunitate. Acest lucru poate favoriza o înțelegere mai profundă prin învățarea comună și schimbul de idei. Practicile alimentare nu sunt adesea învățate într-un cadru academic, ci acasă. Tradițiile orale joacă un rol vital în transmiterea către următoarea generație. Prin *dialogul intercultural și împărtășirea poveștilor*, aceste tradiții culinare vor consolida respectul reciproc și colaborarea.

Dialogul este încurajat, unde cursanții pot reflecta asupra experiențelor și perspectivelor, promovând gândirea critică și o înțelegere mai profundă. Discuțiile de grup și proiectele de colaborare promovează învățarea între egali, creând o comunitate în care cursanții își pot împărtăși propriile tradiții culinare și perspective culturale.

Această metodă este deosebit de relevantă pentru educația adulților, deoarece abordează principii cheie care se aliniază cu modul în care adulții învață cel mai bine: prin experiență, relevanță și propria coordonare. Cursanții adulți aduc adesea o bogăție de cunoștințe anterioare, experiență de viață și obiective specifice în mediul de învățare. Această metodă îi sprijină pe educatori în înțelegerea acestor dinamici și în adaptarea predării lor pentru a satisface în mod eficient nevoile cursanților adulți.

Prin combinarea *învățării constructiviste* cu o explorare a diverselor culturi alimentare ale Europei, metoda oferă o experiență de învățare bogată și dinamică, care nu numai că păstrează patrimoniul imaterial, dar le permite și participanților să se implice în el în moduri semnificative.

4.3 Studii de caz și exemple

Căile FOODSHIFT

FOODSHIFT Pathways este un proiect Erasmus+ care se desfășoară în perioada 2022-2025 și implică șase parteneri din șase țări europene. Inițiativa colaborează cu școli, profesori și personal didactic pentru a evalua și îmbunătăți integrarea sustenabilității, climei și educației alimentare, cu scopul de a satisface nevoile în continuă evoluție ale societății. Proiectul contribuie prin sprijinirea profesorilor cu instrumente și cunoștințe educaționale, dezvoltarea de materiale didactice teoretice și practice și

oclipuri instructive pentru a încuraja gândirea critică și creativă despre mediile alimentare și obiceiurile alimentare.

<https://www.susmetro.eu/foodshift-pathways/>

Voedsel uit het Bos (Mâncare din pădure)

„Jaartraining Voedselbossen” (Anul de instruire pentru păduri alimentare) oferit de Voedsel uit het Bos este un program de instruire detaliat și captivant, conceput pentru a ajuta participanții să înțeleagă, să proiecteze și să înființeze păduri alimentare, o metodă sustenabilă de cultivare a alimentelor într-un ecosistem asemănător pădurii. Acest program este structurat în trei module cuprinzătoare care acoperă diverse subiecte legate de silvicultura alimentară, de la cunoștințe de bază la planificare și proiectare avansată. Până la sfârșitul programului, participanții vor fi dobândit o bază solidă în crearea de păduri alimentare, având cunoștințele necesare pentru a-și stabili propriile sisteme. Programul oferă un mix interactiv de sesiuni live și învățare online pentru a asigura o înțelegere completă.

<https://voedseluihetbos.nl/en/de-jaartraining-voedselbossen/>

Educatori Alimentari

FoodEducators este o inițiativă EIT Food concepută pentru a implica educatorii cu resurse interactive pentru a promova alegeri alimentare sănătoase și sustenabile în rândul tinerilor. Platforma oferă planuri de lecție și activități pe patru teme cheie: Alimentație și sănătate, Alimentație și sustenabilitate, Știința alimentară și sisteme alimentare și Locuri de muncă și cariere în agroalimentare. Aceste resurse își propun să încurajeze leadershipul, consumerismul conștient și abilitățile antreprenoriale la elevi.

<https://www.foodeducators.eu/>

EducLocalFOOD

EducLocalFOOD este un proiect Erasmus+ care își propune să dezvolte un set de instrumente didactice pentru sisteme alimentare locale și sustenabile (LSFS), adresându-se educatorilor din învățământul tehnic agricol. Inițiativa abordează provocări precum schimbările climatice,

precaritatea fermierilor și problemele de sănătate legate de alimente, prin promovarea unor sisteme alimentare mai sustenabile.

<https://www.educlocalfood.eu/>

de predare și învățare

5.1 Abordarea metodologică

În cadrul acestei metode sunt utilizate cinci abordări pedagogice care stau la baza proiectării metodelor de predare și învățare. Înrădăcinate în principiile educației adulților și ale învățării culturale, abordările selectate își propun să creeze un mediu de învățare incluziv, flexibil și captivant. Abordări precum microînvățarea, învățarea constructivistă, implicarea senzorială, dialogul intercultural și schimbul cultural condus de cursant sunt integrate pentru a sprijini participarea activă, reflecția critică și interacțiunea culturală semnificativă. Împreună, aceste metode oferă un cadru pentru promovarea conștientizării culturale și a înțelegerii reciproce.

Microînvățarea este o abordare pedagogică ce oferă conținut în fragmente mici, ușor de gestionat, de obicei axate pe un singur concept sau o singură abilitate. Această abordare funcționează deosebit de bine în educația adulților, unde cursanții pot avea timp limitat pentru studiu formal. Microînvățarea le permite cursanților să interacționeze cu materialul treptat, oferind flexibilitate în ceea ce privește modul și momentul în care învață. Învățarea prin practică, în care cursanții sunt încurajați să exploreze, să rezolve probleme și să reflecteze asupra experiențelor lor, în loc să primească informații în mod pasiv. Prin promovarea gândirii critice, a creativității și a reflecției, abordările constructiviste sprijină cursanții în dezvoltarea unei înțelegeri mai profunde a materialului și a modului în care acesta se raportează la propria lor lume.

Învățarea constructivistă se bazează pe ideea că elevii își construiesc în mod activ propria înțelegere și cunoștințe prin experiențe și interacțiuni. Această abordare pune accentul pe...

Abordările senzoriale în învățare creează un mediu care face învățarea mai captivantă și mai semnificativă. Această abordare permite cursanților să facă conexiuni cu materialul la un nivel mai profund și mai intuitiv. Învățarea senzorială activează părți distincte ale creierului, ajutând la reținerea și conectarea emoțională cu conținutul.

Dialogul intercultural în educație implică implicarea elevilor în conversații și activități care promovează înțelegerea, respectul și colaborarea între culturi. Această abordare pedagogică încurajează elevii să își împărtășească experiențele personale, tradițiile și viziunile asupra lumii, ajutându-i să dobândească noi perspective asupra diversității culturale. Prin implicarea în dialog, elevii ascultă activ, reflectă și răspund la idei și experiențe diferite de ale lor. Acest proces promovează respectul reciproc și distruge stereotipurile și concepțiile greșite.

Încurajarea cursanților să își **împărtășească propriile cunoștințe și tradiții** promovează un mediu colaborativ și incluziv, în care schimbul cultural poate înflori. Această abordare valorizează experiențele și cunoștințele cursanților, recunoscându-le ca resurse importante pentru învățarea în grup. Prin împărtășirea tradițiilor lor, fie că sunt legate de mâncare, obiceiuri sau ritualuri, cursanții își pot vedea practicile ca parte a unei tapiserie culturale mai ample. Acest lucru încurajează un sentiment de mândrie față de propria moștenire, promovând în același timp învățarea reciprocă și respectul pentru diversitate. Incorporarea acestor abordări pedagogice în educația adulților, în

special în contextul învățării culturale, creează un mediu bogat și dinamic, care susține creșterea personală, conștientizarea culturală și învățarea pe tot parcursul vieții.

ți sugerate

Dialog activ și/sau vorbitori invitați

Subiecte sugerate:

- Cum a influențat migrația practicile alimentare.
- Cum influențează practicile alimentare ceea ce cumperi.
- Cum influențează vremea locală momentul în care iei cina.
- Cum practicile culturale determină de unde cumperi produse proaspete.
- Cum regiunile determină alimentul de bază al practicilor alimentare.
- Cum a influențat tehnologia momentul în care consumăm alimente.
- Tradiții culinare remarcabile în Europa.
- Ce mănâncă o persoană obișnuită ca mese pe parcursul zilei.

Activități captivante

Sugestii:

- Găsirea ingredientelor locale (sălbatic) și învățarea modului de a folosi pământul și resursele sale pentru gătit.
- Potrivirea mâncării locale cu sezonul și/sau regiunea sa.
- Participarea la tradiții culinare (locale).
- Învățarea gătitului de preparate din alte comunități.
- Prepararea împreună a unor preparate tradiționale locale.
- Un tur gastronomic (virtual) în întreaga regiune..

Caracteristici posibile:

- Hartă alimentară interactivă a Europei: Indică regiuni și tradiții alimentare pe care utilizatorii pot da clic pentru a afla despre practici și contexte culturale specifice.
- Colecție de rețete și provocări culinare: Invitați participanții să încerce să gătească diferite preparate tradiționale europene și să își împărtășească experiențele.
- Sesiuni cu invitați specializați: Găzduiți conversații virtuale cu bucătari, istorici culinari sau experți culturali pentru a discuta despre intersecția dintre mâncare, cultură și patrimoniu în Europa.

6. Referințe și materiale de lectură suplimentare

"Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage." *UNESCO*, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, <https://ich.unesco.org/en/convention>.

Dolasinski, Mary Jo, and Joel Reynolds. "Microlearning: A New Learning Model." *Journal of Hospitality & Tourism Research*, vol. 44, no. 3, 2020, pp. 551-561. SAGE Journals, <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1096348020901579>.

"De Jaartraining Voedselbossen." *Voedseluihetbos*, <https://voedseluihetbos.nl/en/de-jaartraining-voedselbossen/>.

"Educlocal Food." *Educlocal Food*, <https://www.educlocalfood.eu/>.

"Food Educators." *Food Educators*, <https://www.foodeducators.eu/>.

"FoodShift Pathways." *SusMetro*, <https://www.susmetro.eu/foodshift-pathways/>.

McLeod, Saul, PhD. "Constructivism." *Simply Psychology*, 31 Mar. 2025, <https://www.simplypsychology.org/constructivism.html>.

Materiale de lectură suplimentare:

Brown, Malcolm. "Learning Spaces." *Educating the Net Generation*, 2005. <https://www.educause.edu/research-and-publications/books/educating-net-generation>.

Gonzales, Paula G., Noh, Daniel., and Wilson, Daniel., *Making the Space for Learning*. <https://pz.harvard.edu/sites/default/files/Making%20Space%20for%20Learning%20.pdf>

Panciroli, Chiara., Macaudo, Anita., "The space as an educational and a didactic tool of interpretation: the example of the atelier of "The child and the city" *Journal of Theories and Research in Education*, 17 Feb 2017.

Weiss, M. N., "'Wise up!' – Philosophical Practice as Lifelong Learning?" *Journal Lessico di Etica Pubblica. Electronic ISSN: 2039-2206*, 2017.

7. Concluzii

În concluzie, acest modul oferă educatorilor adulți o metodă practică de a explora spațiul ca instrument dinamic pentru învățare. Acesta contestă viziunea convențională asupra spațiului ca simplu fundal fizic, subliniind în schimb modul în care spațiile culturale, senzoriale și de mediu modelează experiențele de învățare, în special în contextul patrimoniului cultural imaterial al Europei. Prin integrarea abordărilor pedagogice precum microînvățarea, constructivismul și implicarea senzorială, metoda permite educatorilor să promoveze o conexiune profundă între cursanți și mediile culturale care le influențează identitățile. Această abordare nu numai că încurajează reflecția asupra practicilor culturale locale și comune, dar cultivă și empatia și înțelegerea interculturală. Pe măsură ce Europa se confruntă cu o fragmentare și un naționalism tot mai mari, metoda joacă un rol crucial în construirea de punți prin dialog cultural, promovarea valorilor europene comune și încurajarea unei comunități europene incluzive și rezistente. Prin activități de învățare interactive, reflexive și practice, acest modul îi echipează pe educatori și cursanți pentru a se implica în mod semnificativ atât cu spațiile pe care le locuiesc, cât și cu patrimoniul cultural care îi conectează la un context european mai larg.

Depășirea Naționalismului și Euroscepticismului Prin Cultură